

Umírání a smrt dříve a nyní

Mgr. Monika Marková
Hospic sv. Štěpána v Litoměřicích

Smrt

- Tématem každého náboženství
- V naší židokřesťanské kultuře – smrt je zlo
 - "Bůh neudělal smrt a nelibuje si, když hynou živí", praví Bible. Smrt odporuje plánům Boha Stvořitele a je "posledním nepřítelem", který má být přemožen. Smrt je následkem odvrácení člověka od Boha - dárce života.
- Starý zákon – smrt je konec – odchod do podsvětí – naděje je v trvání potomstva
- Postupně se víra v posmrtný život objevuje již ve SZ – 2.Mak

Zlom v Novém zákoně – Ježíš

- Přišel, aby měli život věčný
- Ukazuje se jako Pán nad životem a smrtí
- Sám smrt přemáhá a vstupuje do Věčnosti

Vývoj péče o umírající

- Do začátku dvacátého století není výrazných změn v přístupu k umírajícím
- 20. století - rozvoj nemocniční péče
- Po druhé světové válce – antibiotika, vývoj techniky – umělá plicní ventilace, dialýza...
VÍTĚZNÁ MEDICÍNA

Vývoj péče o umírající

- Šedesátá léta – poprvé se objevuje pojem DISTANAZIE – zadržaná smrt
- 1. reakce – volání po eutanazii
- 2. reakce – rozvoj hospicového hnutí
 - 1967 St. Christophers Hospice, Londýn
 - 1974 1. americký hospic v New Haven, Connecticut
- Dnes celosvětový rozvoj paliativní péče
- Myšlenky hospicové a paliativní péče pronikají do všech medicínských oborů

Dříve

Úmrtí častější a
časnější

*Naděje dožití: 1830- 34 let
1900-42 let 1930-58 let*

Umírání – přirozená
součást života

Nyní

Prodlužuje se
střední délka života
i průměrný věk

*Naděje dožití: 1976-74 let
2006-79,5 roku*

Umírání –
zdravotnický
problém, diagnóza

Dříve

Podpora komunity
– sousedé, obec,
farnost

Náboženství
součástí života
rodiny

Smysl utrpení –
oběť za něco,
za někoho

Nyní

Často se neznají
ani lidé v jedné
ulici, v jednom
panelovém domě

Sekularizace

Utrpení nepatří do
slovníku moderního
člověka

Dříve

Setkávání se smrtí
reálné

Rodiny větší,
pospolité

Ženy většinou
v domácnostech

Nyní

Setkávání se smrtí
virtuální

Rodiny menší,
atomizované

Ženy většinou
zaměstnané

Dříve

Umírání doprovázeno větší fyzickou bolestí

Umírající většinou nebyl samocen

Soustředění na člověka

Nyní

Pokrok paliativní medicíny – většinu symptomů umíme léčit

Osamocenost umírajících

Soustředění na nemoc

Dříve

Místem úmrtí -
domov

Vypracované a léty
tradované rituály

Pohřby – loučení –
nezbytná součást
života lidského
společenství

Nyní

Místem úmrtí -
instituce

Rituály neznáme

Pohřby bez obřadů
„Rozloučení v kruhu
rodinném“
Nerozloučenost

Trendy současné společnosti

- Smysl má zisk
- Čím více, tím lépe (materiálně, zážitků...)
- Cílem je užít si
- Ztráty smysl nemají
- Smrt je proto nesmyslná
- A také je jí kolem nás hodně a ztrácíme vůči ní citlivost.

Trendy současné medicíny

- Rozvoj paliativní péče
- Podpora rodinných pečovatelů – domácí hospice
- Hospicové služby lůžkové
- Holistický a individualizovaný přístup
- A také – snahy o uzákonění eutanázie

Paliativní péče

- Paliativní medicína je celková léčba a péče o nemocné, jejichž nemoc nereaguje na kurativní léčbu. Nejdůležitější je léčba bolesti a dalších symptomů, stejně jako řešení psychologických, sociálních a duchovních problémů nemocných. Cílem paliativní medicíny je dosažení co nejlepší kvality života nemocných a jejich rodin.

• WHO

Život je jako řeka...

...nikdy nevíš, kdy se zakroutí,
kdy ti do něj někdo vstoupí
a kdy zase někdo jiný vystoupí.

A jednou ta řeka vplyne do moře.

Marková Monika. Umírání a smrt dříve a nyní [prezentace]. Konference
Láska & pevné objetí/Liebe & Festhalten, Praha, 14.-17.10.2009. Dostupné
na WWW: <http://www.prekopova-pevneobjeti.cz/Kongres2009/markova.pdf>